

Paula Kowalczyk

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

ORCID: 0000-0002-9466-5104

paula_kowalczykk@wp.pl

Jarosław Stasiak

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

ORCID: 0000-0002-2268-5237

jstasiak@ujk.edu.pl

Czynności organu podejmowane w postępowaniu sądoadministracyjnym po otrzymaniu skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego

Wstęp

W praktyce działania organów administracyjnych można zaobserwować niepokojące zjawisko w postaci nieprawidłowej reakcji urzędników na wpływające do organów skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego na decyzje i inne działania lub zaniechania administracji przewidziane w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi¹. Niedysponujący dostateczną wiedzą urzędnik traktuje czasami wspomniane pismo jako skargę w rozumieniu art. 227 Kodeksu postępowania administracyjnego². Wydarzenie mylnego sklasyfikowania prawnego otrzymanej korespondencji jeden z autorów artykułu zaobserwował kilkakrotnie w jednym urzędzie u kilku osób w przeciągu trzech lat, co pozwala na odstępnie od traktowania opisanego zjawiska jako wadliwości w stosowaniu prawa, ale umożliwia postawienie pytania o szersze przyczyny powstających pomyłek. Po przeprowadzonych rozmowach z urzędnikami oraz radcami prawnymi w ośmiu urzędach województwa łódzkiego w latach 2020–2021 okazało się, że przypadki mylnej klasyfikacji pism mają miejsce częściej niż

¹ Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 329 ze zm.), dalej jako p.p.s.a.

² T.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 735 ze zm., dalej jako k.p.a.

wykazuje to orzecznictwo sądów administracyjnych, a wielu z nich zapobiegło skorzystania z pomocy prawnej profesjonalnego pełnomocnika. Trzeba jednak poczynić uwagę, że nie w każdym wypadku wzbudzającym wątpliwości interpretacyjne urzędnicy występowali o konsultację prawną. Niewątpliwie wśród przyczyn wadliwego stosowania przepisów p.p.s.a. należy wymienić ubóstwo terminologiczne ustawodawcy, który nadużywa określenia „skarga” w szeroko pojętym prawie administracyjnym procesowym. Można wymienić wspomnianą skargę w rozumieniu art. 227 k.p.a., skargę do wojewódzkiego sądu administracyjnego, skargę kasacyjną kierowaną finalnie do Naczelnego Sądu Administracyjnego czy skargę o wznowienie postępowania sądownoadministracyjnego, jak i skargę na czynności egzekucyjne w rozumieniu art. 54 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji³. Należy zatem przyjąć, że kłopoty z rozróżnieniem poszczególnych instytucji przez przeciętną stronę postępowania administracyjnego, która rzadziej niż w sprawach karnych czy cywilnych korzysta z profesjonalnej obsługi prawnej, wydają się być uzasadnione. Świadomość odmienności poszczególnych instytucji wśród pracowników organów administracyjnych może być na tylko nieznacznie większym poziomie z uwagi na fakt braku stosowania przez nich wszystkich ustaw tworzących szeroko pojęte prawo administracyjne procesowe. Dodatkowo wpływająca do urzędu skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego nie musi być sporządzona przez zawodowego prawnika, co prowadzi często do niejasnego określenia swoich oczekiwań przez autora pisma. Nieprecyzyjność sformułowań zaś sprzyja mylnej klasyfikacji prawnej pisma przez urzędnika.

Opisane zjawisko rzadziej można zaobserwować w organach na co dzień orzekających w drugiej instancji w postępowaniu administracyjnym, w których znajomość przepisów p.p.s.a. jest znacząco bardziej zaawansowana. Częściej występuje ono w organach orzekających w pierwszej instancji, które wyjątkowo są zobowiązane zastosować przepisy regulujące postępowanie przed sądami administracyjnymi, kiedy zostanie im doręczona np. skarga na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania administracyjnego. Można również poczynić założenie o większym zagrożeniu pomyłką w organach administracyjnych zajmujących się ściśle określoną, inną niż prawo, dziedziną wiedzy, np. budownictwem czy ochroną przyrody. Nie bez przyczyny uważa się, że pracują tam dwie grupy pracowników – zwykli urzędnicy o klasycznej wiedzy z zakresu prawa i administracji oraz specjaliści dysponujący szeroką wiedzą merytoryczną z przedmiotu działania danego organu administracji, realizując bardzo zbliżone obowiązki służbowe. W wypadku tych drugich prawdopodobieństwo pomyłki jest większe. Konsekwencją mylnej klasyfikacji pisma jest z kolei naruszenie przepisów p.p.s.a. regulujących zachowania organu po wniesieniu skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego. Znajomość tych prze-

³ T.j. Dz.U z 2022 r., poz. 479 ze zm.

pisów, jak i konsekwencji ich naruszenia skłaniać może do bardziej uważnego analizowania wpływającej korespondencji.

Poszukiwanie przyczyn opisywanych pomyłek zmusza dodatkowo do zastanowienia się, czy regulacja czynności organu po doręczeniu skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego, w tym przekazania skargi sądowi, jest dostatecznie precyzyjna i czy urzędnik niestosujący na co dzień p.p.s.a. jest w stanie ocenić, jakie czynności winien podjąć organ w zaistniałej sytuacji i prawidłowo je wykonać. Należy zatem chwilę zastanowić się na precyzją uregulowania ich w p.p.s.a.

Regulacja czynności organu w p.p.s.a.

Należy przyjąć, że kluczem do zrozumienia sytuacji przez osobę stosującą przepisy p.p.s.a. jest przyjęcie do świadomości przez urzędnika innej roli organu w kolejnej fazie szeroko pojętego rozpatrywania spraw administracyjnych. Podstawową zmianą jest przekształcenie roli procesowej podmiotu, na rzecz którego działa, z organu prowadzącego postępowanie administracyjne w stronę postępowania sądowoadministracyjnego – z dniem wniesienia skargi dochodzi bowiem do wszczęcia tego drugiego postępowania⁴. Z gospodarza sprawy organ staje się jednym z uczestników, prawnie równym ze skarżącym. Jako stronę postępowania sądowoadministracyjnego obciąża organ i działającego w jego imieniu urzędnika obowiązek podjęcia pewnych czynności, które w dobrze pojętym interesie publicznym winny zostać zrealizowane. W fazie zaś postępowania między wpływem skargi a przesłaniem jej do sądu organ zajmuje specyficzną pozycję transmitariusza, którego możliwości ograniczają się tylko do obowiązków i uprawnień wyraźnie uregulowanych w przepisach⁵.

Dodatkowo niezbędna jest świadomość, że choć urzędnik wiele swoich czynności zawodowych wykonuje samodzielnie, to jego działania albo ich brak stanowią będą zachowania organu administracji publicznej, z upoważnienia którego występuje. Zatem jego błędy czy też zaniechania obciążać będą organ, najczęściej urząd, w którym jest zatrudniony. Naruszenia przepisów p.p.s.a. przez urzędnika często nie mogą już zostać sanowane w toku dalszych czyn-

⁴ J.P. Tarno, *Art. 54*, [w:] idem, *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, wyd. piąte, 2011, Lex. Pogląd przeciwny, zgodnie z którym wszczęcie postępowania sądowoadministracyjnego następuje dopiero z chwilą przekazania skargi do sądu, reprezentują A. Kabat, *Skarga do sądu administracyjnego na decyzję Komisji Nadzoru Bankowego (zagadnienia wybrane)*, „Prawo Bankowe” 2004, nr 12, s. 43 oraz A. Hanusz, *Warunki kontradiktoryjności w postępowaniu przed wojewódzkim sądem administracyjnym*, „Przełęcz Sądowy” 2007, nr 7–8, s. 25–26.

⁵ R. Mikosz, *Konsekwencje uwzględnienia przez organ administracji publicznej skargi wniesionej do sądu administracyjnego (zagadnienia wybrane)*, [w:] S. Pikulski (red.), *Ius et lex. Księga jubileuszowa profesora Andrzeja Kabata*, Olsztyn 2004, s. 293.

ności, stąd też ich znajomość może mieć fundamentalne znaczenie dla późniejszego przebiegu postępowania sądownoadministracyjnego. Jeśli zaś urzędnik będzie miał świadomość konieczności przeprowadzenia szeregu czynności związanych z faktem doręczenia skargi oraz konsekwencji prawnych braku ich realizacji, z większą starannością przeanalizuje otrzymane pismo, a w razie wątpliwości prawnych z jego klasyfikacją zwróci się o pomoc do obsługującego dany organ zawodowego prawnika.

Przekazanie sądowi skargi wraz z aktami sprawy

Podstawową konsekwencją wniesienia skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego, zgodnie z art. 54 § 1 i 2 p.p.s.a., jest powstanie obowiązku organu doręczenia skargi sądowi wraz z kompletnymi i uporządkowanymi dokumentami oraz odpowiedzią na skargę, w wersji papierowej lub elektronicznej, w czasie 30 dni od dnia jej otrzymania. Skargi wniesione za pośrednictwem konsula oraz skargę na decyzję wydaną przez ministra właściwego do spraw zagranicznych w zakresie spraw uregulowanych w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach⁶ minister właściwy do spraw zagranicznych przekazuje sądowi wraz z kompletnymi i uporządkowanymi aktami sprawy oraz odpowiedzią na skargę w terminie 60 dni od dnia jej otrzymania odpowiednio przez ministra właściwego do spraw zagranicznych albo konsula. Szczegółowo powinności organu w opisanej sytuacji reguluje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 maja 2019 r. w sprawie szczegółowego sposobu oraz szczegółowych warunków przekazywania skargi wraz z aktami sprawy i odpowiedzią na skargę do sądu administracyjnego⁷. Wyjaśnia ono precyzyjnie konsekwencje wniesienia skargi w formie papierowej albo elektronicznej. Przyjmuje w § 3, że zarówno skargę, jak i odpowiedź na skargę winny zostać przekazane sądowi administracyjnemu w takiej formie, w jakiej zostały sporządzone. Zaś w przypadku gdy forma lub postać skargi lub odpowiedzi na skargę różnią się, organ, przekazując dokument elektroniczny, załącza uwierzytelnioną kopię w formie dokumentu elektronicznego. Taki dokument elektroniczny uwierzytelnia się kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną, kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub podpisem zaufanym. Wybór przez organ innej formy przekazania skargi i odpowiedzi na skargę niż regulowana w rozporządzeniu oznacza brak wypełnienia obowiązku z art. 54 § 2 p.p.s.a.⁸ Ewentualne problemy techniczne organu z odczytaniem skargi

⁶ T.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 2354 ze zm.

⁷ Dz.U. z 2019 r., poz. 1003.

⁸ Postanowienie WSA w Krakowie z 17 lipca 2020 r., sygn. akt II SAB/ Kr 474/19, Lex nr 3037785.

nie stanowią usprawiedliwienia dla organu, jeśli skarżący uzyskał potwierdzenie wniesienia skargi⁹.

Dalej § 5 i 6 rozporządzenia regulują sposób przekazania sądowi akt w sytuacji, gdy są prowadzone w postaci papierowej lub elektronicznej. Tak przygotowaną dokumentację organ załącza do skargi oraz odpowiedzi na skargę i przekazuje do sądu administracyjnego. Zgodzić należy się również z Gabrielem Radeckim, że jeśli skarga dotyczy postępowania nadzorczego, np. decyzji o stwierdzeniu nieważności decyzji, do akt postępowania głównego należy dołączyć również akta postępowania w którym wydano kontrolowany akt¹⁰.

Akta te muszą zawierać wszystkie dokumenty obrazujące kolejne czynności formalne i merytoryczne wykonywane przez organy prowadzące postępowanie w rozstrzyganej sprawie¹¹. Winny one zawierać komplety oryginalnych dokumentów ułożonych chronologicznie, złączonych i ponumerowanych, wyposażonych w kartę przeglądowną, czyli spis treści¹². Stan przedkładanych sądowi akt, ich kompletność i stopień uporządkowania wskazują na stosunek do sprawy, do stron i innych uczestników postępowania oraz na skrupulatność dokumentacji i jakość sprawowania administracji w danej jednostce organizacyjnej¹³.

W przypadku gdy został zgromadzony właściwy materiał, ale nie został dostarczony do sądu administracyjnego, sąd powinien sam przystąpić do skompletowania akt sprawy¹⁴. Dopiero bowiem gdy będzie on dysponował kompletem dokumentów, może dokonać oceny całego materiału dowodowego¹⁵.

Obowiązek przekazania skargi sądowi administracyjnemu wraz z aktami sprawy jest niezależny od skorzystania przez organ z instytucji autokontroli uregulowanej w art. 54 § 3 p.p.s.a. Sąd nie będzie miał w takim wypadku możliwości kontroli zaskarżonego aktu administracyjnego, albowiem akt ten przestał istnieć przed możliwością wyrokowania w danej sprawie. Powoduje to konieczność umorzenia postępowania sądowoadministracyjnego na podstawie art. 161 § 1 pkt 3 p.p.s.a.¹⁶ oraz ograniczenia możliwości orzekania wyłączenie co do obowiązku zwrotu kosztów postępowania od organu zgodnie z art. 201 § 1 p.p.s.a.

⁹ Postanowienie WSA we Wrocławiu z 24 lipca 2020 r., sygn. akt III SO/Wr 16/20, Lex nr 3099867.

¹⁰ G. Radecki, *Tryb wnoszenia skargi*, [w:] R. Mikosz (red.), *Pisma stron w postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz, orzecznictwo, wzory*, Warszawa 2008, s. 120.

¹¹ Wyrok NSA z 20 lipca 2005 r., sygn. akt OSK 1772/04, Lex nr 186599.

¹² Wyrok WSA w Gdańsku z 7 czerwca 2022 r., sygn. akt I SA/Gd 326/22, Lex nr 3361165.

¹³ Wyrok WSA w Olsztynie z 1 września 2021 r., sygn. akt I SA/Ol 508/21, Lex nr 3241146.

¹⁴ Wyrok NSA z 20 lipca 2005 r., sygn. akt OSK 1772/04, Lex nr 186599.

¹⁵ Wyrok WSA w Łodzi z 12 kwietnia 2012 r., sygn. akt III SA/Łd 94/12, Lex nr 1146083.

¹⁶ Wyrok WSA w Poznaniu z 10 czerwca 2022 r., sygn. akt II SA/Po 360/22, Lex nr 3352568.

Należy przyjąć, że obowiązek organu przekazania sądowi akt wraz ze skargą jest uregulowany zarówno w p.p.s.a, jak i we wspomnianym rozporządzeniu dość precyzyjnie, a matematycznie określony termin jest do dochowania przez każdego urzędnika mającego świadomość swoich powinności. Podkreślane w orzecznictwie wymogi co do sposobu prowadzenia akt są raczej przypomnieniem urzędnikom o ich obowiązkach prawidłowego dokumentowania sprawy administracyjnej, co i tak obciąża ich zgodnie z przepisami k.p.a. Istniejąca zaś w orzecznictwie sądów administracyjnych rozbieżność co do konsekwencji przekazania akt sprawy po terminie 30 dni¹⁷ jest raczej poza zakresem świadomości przeciętnie wyedukowanego urzędnika.

Obowiązek sporządzenia odpowiedzi na skargę

Wraz z aktami do sądu powinna zostać również wysłana, zgodnie z art. 54 § 2 p.p.s.a., odpowiedź na skargę. Wniosek o obowiązku jej sporządzenia można wyprowadzać m.in. *a contrario* z art. 64 c § 4 p.p.s.a., który nie wprowadza powinności sporządzania odpowiedzi na sprzeciw. Jest to zatem zobowiązanie do sporządzenia pisma procesowego w rozumieniu art. 46 § 1 p.p.s.a.¹⁸ Wśród ogółu pism procesowych odpowiedź na skargę wyróżnia się jednak niemożnością stosowania do niej art. 49 p.p.s.a., gdyż ewentualne oczekiwanie przez sąd na uzupełnienie jej braków oznaczałoby naruszenie bezstronności sądu administracyjnego¹⁹.

Elementy merytoryczne odpowiedzi na skargę zostały określone w orzecznictwie w sposób negatywy. Odpowiedź na skargę nie może stanowić bowiem zastępować uzasadnienia, które zostało podjęte podczas postępowania administracyjnego²⁰. Takie pismo pełni funkcję pomocniczą, a zawarte w nim informacje służą wyłącznie jako dodatkowe wyjaśnienia²¹. Dodatkowo w orzecznictwie sądów administracyjnych za bezskuteczne uznaje się powołanie nowych faktów, wskazywanie nowych okoliczności przemawiających za zasadnością stanowiska organów czy też nowej podstawy prawnej²². Nie jest także możliwe wykorzystanie instytucji odpowiedzi na skargę jako możliwości konwali-

¹⁷ Obecnie dominujący w orzecznictwie jest pogląd o możliwości wymierzenia organowi grzywny w opisanej sytuacji – zob. postanowienie NSA z 21 maja 2015 r., sygn. akt I OZ 426/15, Lex nr 1712517; odmiennie m.in.: postanowienie NSA z 1 lipca 2008 r., sygn. akt II GZ 78/2008, Lex nr 493699.

¹⁸ P. Piszczek, *Glosa do wyroku NSA z dnia 23 stycznia 2001 r., V SA 906/00*, „Państwo i Prawo” 2002, z. 11, s. 11.

¹⁹ G. Radecki, op. cit., s. 121.

²⁰ Wyrok WSA w Łodzi z 16 kwietnia 2014 r., sygn. akt II SA/Łd 247/14, Lex nr 1532024.

²¹ Wyrok NSA z 15 listopada 2013 r., sygn. akt I OSK 2557/12, Lex nr 1394376.

²² A. Gołęba, [w:] H. Knysiak-Sudyka (red.), *Postępowanie sądowo administracyjne. Zarys wykładu*, Warszawa 2020, s. 200–201.

dowania istotnych braków w decyzji, w tym braku spełnienia wymogów z art. 107 § 1 k.p.a.²³

Sporządzenie prawidłowej odpowiedzi na skargę do wojewódzkiego sądu administracyjnego, na co wskazuje przytoczone orzecznictwo sądów administracyjnych, jawi się już jako zadanie nieco bardziej skomplikowane niż wykonanie obowiązku przekazania skargi z aktami sprawy do sądu. Ponownie jednak należy uznać, że urzędnik dysponujący dostateczną wiedzą z zakresu postępowania administracyjnego i prawa materialnego jest w stanie samodzielnie sporządzić odpowiedź na skargę. Przypadki wytykania przez sądy wadliwości odpowiedzi wynikały bowiem w większości wypadków z chybionego zamiaru konwalidacji naruszeń prawa procesowego, do których doszło już w postępowaniu administracyjnym zakończonym zaskarżoną decyzją. Brak konieczności uzupełniania ewentualnych braków formalnych skargi przemawia również za założeniem możliwości sporządzania odpowiedzi przez „przeciętnie przygotowanego” urzędnika.

Autokontrola decyzji

Kolejną i pierwszą, jeśli chodzi o czas, konsekwencją wpłynięcia skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego dla organu administracji jest jej analiza w ramach autokontroli w całości w czasie 30 dni od dnia jej otrzymania. Odmiennie stanowisko nawiązujące do wykładni literalnej art. 54 § 3 p.p.s.a., traktującego tylko o możliwości autokontroli przez organ, nie zostało zaakceptowane w doktrynie prawa administracyjnego²⁴. Wypada zatem przyjąć, że rozważenie jej zastosowania jest obligatoryjne, a o wyniku rozważań organu w tym zakresie sąd administracyjny winien zostać poinformowany w odpowiedzi na skargę. Określenie „może” odnosi się bowiem do skorzystania z instytucji autokontroli, nie zaś rozważenia jej zastosowania.

Warto zwrócić uwagę, że skorzystanie z instytucji autokontroli będzie możliwe wyłącznie, jeśli zostaną spełnione przesłanki dopuszczalności zaskarżenia²⁵. Oznacza to konieczność analizy przez urzędnika szeregu okoliczności, takich jak m.in. posiadanie zdolności sądowej i procesowej przez skarżącego, weryfikacja legitymacji procesowej skarżącego w danym postępowaniu czy też występowanie powagi rzeczy osądzonej. Można przyjąć, że część z okoliczności urzędnik powinien sam zweryfikować, np. terminowość wniesienia skargi, większości jednak z nich nie będzie w stanie samodzielnie tego ocenić. Trzeba zgodzić się również z Anną Krawiec co do niedopuszczalności wyjścia poza

²³ Wyrok WSA w Gdańsku z 19 października 2021 r., sygn. akt I SA/Gd 877/21, Lex 3246980.

²⁴ A. Krawiec, *Autokontrola decyzji administracyjnej*, Kraków 2012, s. 121.

²⁵ A. Gołęba, [w:] H. Knysiak-Sudyka (red.), op. cit., s. 200–201.

zakres uprawnień przy stosowaniu instytucji autokontroli²⁶. Kwestią wzbudzającą istotne wątpliwości jest również możliwość rozstrzygnięcia w drodze autokontroli o uchyleniu zaskarżonej decyzji do ponownego rozpoznania²⁷. Rozstrzygnięcia sądów administracyjnych wymagała również kwestia dopuszczalności rozważania przez organ nowych dowodów zgłoszonych przez stronę dopiero w skardze do wojewódzkiego sądu administracyjnego²⁸.

Należy zauważyć, że uwzględniając skargę w trybie autokontroli, organ musi również ocenić, czy działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania dokonały się bez podstawy prawnej albo z wyraźnym naruszeniem przepisów prawnych. Konieczność samodzielnego orzekania przez urzędników w wyżej wymienionym przedmiocie (we własnej sprawie) jawi się również problematycznie. Co do zasady nie ma jednak możliwości zaniechania realizacji wspomnianego obowiązku²⁹. Warto także zwrócić uwagę, że ewentualne pomyłki w zakresie oceny są traktowane przez sądy administracyjne dość łagodnie, jako naruszenie prawa bez istotnego wpływu na treść rozstrzygnięcia, skoro bowiem wydana w trybie autokontroli decyzja uwzględnia żądania strony w całości, zatem główny cel postępowania autokontrolnego został zrealizowany³⁰.

Ogólnie jednak, uzasadnioną bogatym i wspomnianym powyżej często rozbieżnym orzecznictwem jest teza o braku możliwości prawidłowej realizacji autokontroli przez przeciętnego urzędnika dysponującego wyłącznie wiedzą z zakresu procedury administracyjnej i określonej dziedziny prawa administracyjnego materialnego. Istotne zasady działania instytucji autokontroli ukształtowały bowiem liczne wypowiedzi przedstawicieli doktryny postępowania sądownoadministracyjnego i rozbudowane wypowiedzi orzecznictwa.

²⁶ A. Krawiec, op. cit., s. 120. Podobnie: W. Chróścielewski, [w:] W. Chróścielewski, J.P. Tarno, *Postępowanie administracyjne i postępowanie przed sądami administracyjnymi*, Warszawa 2006, s. 4.

²⁷ Wyrok WSA w Lublinie z 19 stycznia 2010 r., sygn. akt II SA/Lu 655/09, Lex nr 600149; odmiennie: wyrok WSA w Warszawie z 4 maja 2009 r., sygn. akt IV SA/Wa 23/09, Lex nr 562866. Przeciwno możliwości uchylania zaskarżonej decyzji do ponownego rozpoznania przez organ drugiej instancji na skutek autokontroli po wniesieniu skargi do WSA opowiadają się również T. Kiełkowski, *Uprawnienia autokontrolne organu administracji w postępowaniu sądownoadministracyjnym*, „Przeгляд Sądowy” 2004, nr 7–8, s. 186 oraz K. Sobieralski, *Uprawnienia samokontroli organu w postępowaniu sądownoadministracyjnym*, „Państwo i Prawo” 2004, z. 1, s. 66. Odmiennie: G. Radecki, op. cit. s. 123.

²⁸ Wyrok NSA z 22 czerwca 2007 r., sygn. akt II OSK 938/06, Lex nr 505573.

²⁹ Wyrok WSA w Gliwicach z 4 kwietnia 2012 r., sygn. akt II SA/Gl 955/11, Lex nr 1138476.

³⁰ Wyrok WSA w Szczecinie z 28 września 2021 r., sygn. akt II SA/ Sz 926/21, Lex nr 3228848.

Rozważenie wstrzymania wykonania zaskarżonego aktu lub czynności

Z dokonanych przez autorów obserwacji w kilku organach pierwszej instancji wynikało również, że nie wszyscy pracujący tam urzędnicy byli świadomi, iż wniesienie skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego nie wstrzymuje wykonania aktu lub czynności w prowadzonych przez nich sprawach, bowiem najczęściej nie zajmują się egzekucją wydawanych rozstrzygnięć. Pokreślić jednak należy, że nie tylko dopuszczalne, a w niektórych stanach faktycznych pożyteczne, może okazać się wstrzymanie przez organ wykonania zaskarżonego aktu. Ustawodawca przewidział bowiem możliwości działania organu z urzędu po wniesieniu skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego jako element tymczasowej ochrony zobowiązanego³¹. Aby była ona skuteczna, organ winien w pewnych wypadkach rozważyć nawet wstrzymanie wykonania innych aktów niż objęte skargą do sądu administracyjnego, np. wstrzymać wykonanie decyzji, której stwierdzenia nieważności odmówiono zaskarżoną decyzją³².

Zgodnie bowiem z art. 61 § 2 p.p.s.a. organ ma możliwość wstrzymania zarówno z urzędu, jak i na wniosek skarżącego realizacji aktu administracyjnego lub czynności przed doręczeniem wszystkich akt do wojewódzkiego sądu administracyjnego. Trudno definiować wstrzymanie wykonania aktu jako obowiązek prawny organu, ale np. w wypadku stosowania przepisów prawa materialnego, budzących poważne wątpliwości interpretacyjne, rozsądny urzędnik powinien mieć świadomość możliwości odmiennej oceny prawnej sądu rozpatrującego skargę, gdy stosowanie przepisu miało wpływ na wynik sprawy. Urzędnik winien w opisanej sytuacji liczyć się z wyrokiem wydawanym na podstawie art. 145 § 1 pkt 1 lit. a p.p.s.a. Można zatem przyjąć, że w pewnych okolicznościach wstrzymanie wykonania aktu, a przynajmniej rozważenie wstrzymania wykonania winno być powinnością urzędnika. Okolicznościami, które w opisanej sytuacji mają znaczenie, to wiarygodność zarzutu wadliwości zaskarżonego aktu lub czynności, jak i prawdopodobieństwo wyrządzenia znacznej szkody lub spowodowania trudnych do odwrócenia skutków³³. Wytłumaczeniem dla odstąpienia od wstrzymania wykonalności aktu będzie natomiast sytuacja, w której w interesie publicznym leży jego wykonanie³⁴.

³¹ J. Wyporska-Frankiewicz, *Ocena przyjętego przez polskiego ustawodawcę standardu ochrony zobowiązanego w świetle wymogów wyróżnionego minimum gwarancyjnego*, [w:] eadem, *Gwarancje ochrony zobowiązanego w egzekucji administracyjnej obowiązków niepieniężnych*, Warszawa 2019, s. 301.

³² W. Ryms, *Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności*, [w:] idem, *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (zagadnienia wybrane). Materiały na Konferencję sędziów NSA, Popowo, 20–22 października 2003 r.*, Warszawa 2003, s. 40.

³³ R. Suwaj, *Wykonalność decyzji administracyjnych a kontrola sądowa*, [w:] idem, *Judycjalizacja postępowania administracyjnego*, Warszawa 2009, s. 81.

³⁴ Ibidem.

Również po doręczeniu wojewódzkiemu sądowi administracyjnemu skargi sam sąd na wniosek skarżącego ma możliwość wydania postanowienia o wstrzymaniu wykonania w części lub całości aktu administracyjnego lub czynności, w przypadku gdy istnieje ryzyko spowodowania poważnej szkody lub wywołania ciężkich do odwrócenia konsekwencji. Obowiązek sądu warunkuje jednak obligatoryjny wniosek skarżącego oraz wystąpienie pozytywnych przesłanek z art. 61 § 3 zd. 1 p.p.s.a. Istnienie prawnej możliwości wstrzymania wykonania zaskarżonego aktu przez sąd nie powinno być jednak usprawiedliwieniem dla zaniechań organu w zakresie samodzielnej oceny celowości wstrzymania wykonania aktu albo czynności w sytuacji gdy jest ona potrzebna.

Wypada przyjąć, że konieczność rozważenia możliwości wstrzymania wykonania aktu również znajduje się raczej poza sferą możliwości oceny przeciętnego urzędnika. Należy bowiem zauważyć, że przesłanki nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności z art. 108 k.p.a., do których nawiązuje w sposób negatywny z art. 61 § 2 p.p.s.a., mają charakter nieostry – zatem trudny do oceny dla osoby nieposiadającej szerokiej wiedzy prawniczej. Niewątpliwie natomiast urzędnik ma możliwość samodzielnego ustalenia czy istnieje przepis szczególny rangi wyłączający wstrzymanie wykonania decyzji w danym rodzaju postępowań. Powinien również dysponować wiedzą, czy w sprawie prowadzonej przez niego, w której wpłynęła skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego, występuje element zagrożenia wykonaniem decyzji, która następnie może zostać uchylona. Dla przykładu: nie jest dopuszczalne wstrzymanie wykonania rozstrzygnięć niewymagających aktywności organu egzekucyjnego czy samego skarżącego, np. decyzji o warunkach zabudowy³⁵.

Zawiadomienie o fakcie wniesienia skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego

W niektórych postępowaniach administracyjnych występują strony, które o przebiegu postępowania administracyjnego są zawiadamiane w drodze obwieszczenia lub w inny sposób publicznego ogłaszania. Sposób doręczania im decyzji oraz powiadamiania o podjętych przez organ czynnościach reguluje art. 49 k.p.a. Do skuteczności doręczeń w opisany wyżej sposób wymagana jest również podstawa prawna – szczególnie przepis prawa materialnego. Ze wspomnianym przepisem procedury administracyjnej związany jest art. 33 § 1 a p.p.s.a. przyznający stronom zawiadamianym w drodze obwieszczenia lub w inny sposób publicznego ogłaszania w postępowaniu sądoadministracyjnym status uczestnika postępowania na prawach strony, o ile sprawa doty-

³⁵ A. Krawczyk, *Wykonalność ostatecznych aktów jurysdykcji administracyjnej*, [w:] eadem, *Wykonalność aktu i czynności organu administracji publicznej*, Warszawa 2013, s. 111.

czy ich interesu prawnego oraz o ile przed rozpoczęciem rozprawy złożą stosowny wniosek do sądu administracyjnego i o ile sami nie wnieśli skargi. Fakt zaskarżenia do sądu administracyjnego decyzji albo postanowienia wydanego w dotyczącej ich sprawie winien zostać im zakomunikowany. Realizacji wspomnianego postulatu służy obowiązek organu uregulowany w art. 54 § 4 p.p.s.a. zawiadomienia o przekazaniu skargi wraz z odpowiedzią na skargę przez obwieszczenie w siedzibie organu i na jego stronie internetowej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

Obowiązek ten wydaje się być mało skomplikowany, zatem w pełni do realizacji przez urzędników. Spójność rozwiązań między postępowaniem administracyjnym i sądowoadministracyjnym jest w tym wypadku daleko posunięta. Kwestia występowania w sprawie podmiotów, które należy zawiadamiać w trybie art. 54 § 4 p.p.s.a., rozstrzyga się w zasadzie już w postępowaniu administracyjnym.

Skutki naruszenia przepisów o czynnościach organu po doręczeniu skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego

Konsekwencje naruszenia przepisów regulujących czynności organów po wniesieniu skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego będą dla organów zawsze negatywne, jednak z różnym natężeniem skutków. Ostatecznie również mogą okazać się niekorzystne dla urzędnika w zakresie odpowiedzialności pracowniczej czy dyscyplinarnej. Wyjątkowo tylko przepisy wiążą bezpośrednio naruszenie przepisów p.p.s.a. z negatywnymi skutkami prawnymi dla konkretnej osoby.

Ustawodawca skupił się niewątpliwie na stworzeniu realnych konsekwencji uchylania się organu od jurysdykcji sądów administracyjnych, słusznie uznając, że jeśli organy administracji publicznej miałyby możliwość odstępowania od przekazywania skarg sądom, sądowa kontrola nad administracją publiczną nie byłaby sprawowana prawidłowo. Obowiązki organu odpowiada po stronie skarżącego uprawnienie do żądania od organu administracyjnego wykonania tego obowiązku³⁶. Jest to bowiem realizacja podstawowego prawa skarżącego – prawa do sądu z art. 45 § 1 Konstytucji RP³⁷ oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności³⁸.

W wypadku braku wykonania obowiązku przekazania w terminie skargi wraz z aktami sprawy i odpowiedzią na skargę powstaje możliwość obciążenia

³⁶ T. Woś, *Art. 54*, [w:] H. Knysiak-Sudyka, M. Romańska, T. Woś, *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, wyd. szóste, Warszawa 2016.

³⁷ Dz.U. z 1997 r., Nr. 78, poz. 783 ze zm.

³⁸ Dz.U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284.

organu grzywną za niewykonanie jego obowiązków na wniosek skarżącego na podstawie art. 54 § 1 p.p.s.a. Co więcej, jeśli organ uchybi terminowi i przekaże skargę wraz z aktami po terminie, a jeszcze przed orzeczeniem sądu w przedmiocie wniosku, może to wpływać na wysokość grzywny, ale nie na sam fakt jej wymierzenia³⁹.

Dodatkowo gdy skarga nie została przekazana, mimo wymierzenia grzywny, sąd może na podstawie art. 54 § 2 p.p.s.a. na żądanie skarżącego rozpoznać sprawę na podstawie nadesłanego odpisu skargi, gdy stan faktyczny i prawny przedstawiony w skardze nie budzi uzasadnionych wątpliwości. O rażącym zaś naruszeniu obowiązku organu skład orzekający albo prezes sądu administracyjnego zawiadamia organy właściwe do rozpatrywania petycji, skarg i wniosków dla konkretnego organu. O skutkach wystąpienia sąd może jednak nie zostać poinformowany, albowiem wystąpienie nie ma charakteru skargi w rozumieniu art. 227 k.p.a.⁴⁰

Warto jednak zwrócić uwagę, że nawet rażące naruszenie art. 54 § 2 p.p.s.a. nie stanowi jeszcze samodzielnej podstawy do odpowiedzialności materialnej urzędnika zgodnie z art. 6 ustawy z 20 stycznia 2011 r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa⁴¹. Trudna zaś do obrony będzie teza, że skutki ukrywania skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego przez organ winny zostać sfinansowane wyłącznie pieniędzmi podatników. Bariera wydawać się może brak konkretnej szkody organu w rozumieniu prawa cywilnego, zgodnie z art. 77 ust. 1 Konstytucji RP.

Nieprawidłowa zaś realizacja autokontroli prowadzić będzie do dopuszczenia do rozpoznania przez sąd administracyjny skargi, która z dużym prawdopodobieństwem zostanie uwzględniona. Powoduje to powstanie odpowiedzialności organu w przedmiocie kosztów postępowania sądowo administracyjnego, w którym nie powinno zostać wydane orzeczenie co do istoty sprawy. Biorąc pod uwagę fakt, że skutkiem autokontroli będzie odpowiedzialność w podobnym zakresie w skutek umorzenia postępowania sądowoadministracyjnego⁴², brak jest w przepisach p.p.s.a. dostatecznej zachęty do jej realizacji. Skutki autokontroli będą dla organu korzystne tylko wtedy, gdy skarżący nie wniósł wpisu od skargi i gdy nie był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, którego udział powoduje powstanie obowiązku poniesienia kosztów zastępstwa procesowego przez organ⁴³. Trudno zatem przyjąć, by regulacja przepisów o kosztach postępowania sądowoadministracyjnego skłaniała organ do szcze-

³⁹ Postanowienie WSA w Olsztynie z 2 marca 2010 r., sygn. akt II SO/OI 42/09, Lex nr 560396.

⁴⁰ T. Woś, [w:] H. Knysiak-Sudyka, M. Romańska, T. Woś, op. cit., uwaga 15 do art. 55 p.p.s.a.

⁴¹ T.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1169 ze zm.

⁴² Postanowienie WSA w Poznaniu z 10 czerwca 2022 r., sygn. akt II SA/Po 360/22, Lex nr 3352568.

⁴³ Postanowienie WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 13 maja 2022 r., sygn. akt II SA/Go 155/22, Lex nr 3342917.

gólnie wnikliwej autokontroli swoich aktów. Stan ten może mieć również wpływ na zatrudnionych w organach urzędników. Do odstępowania od niej skłania treść art. 6 pkt 3 ustawy z 20 stycznia 2011 r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa, czyli konieczność dodatkowej oceny czy charakteru naruszenia prawa w decyzji wydawanej w trybie autokontroli, powodującej możliwość powstania odpowiedzialności materialnej funkcjonariusza publicznego.

Daleko idącą konsekwencją dla organu przy wadliwej ocenie w zakresie braku wstrzymania wykonania zaskarżonego orzeczenia i późniejszym uwzględnieniu skargi przez wojewódzki sąd administracyjny może być, przy niekorzystnym przebiegu zdarzeń, odpowiedzialność odszkodowawcza Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego zgodnie z art. 417 (1) § 2 zd. 1 Kodeksu cywilnego⁴⁴ za szkodę wywołaną np. wykonaniem uchylonej przez sąd decyzji, której wykonanie można było wstrzymać na czas postępowania sądownoadministracyjnego. Uchylenie przez sąd administracyjny zaskarżonej decyzji przy uwzględnieniu skargi jest bowiem wyczerpaniem trybu, o którym wspomina art. 417 (1) § 2 zd. 1 Kodeksu cywilnego⁴⁵. Jeśli zaś stwierdzone przez sąd administracyjny w wyroku naruszenie prawa okaże się być rażące, powstaje przesłanka odpowiedzialności majątkowej funkcjonariusza publicznego zgodnie z art. 5 ustawy z 20 stycznia 2011 r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa.

Konsekwencje zaś brak realizacji obowiązku organu regulowanego w art. 54 § 4 p.p.s.a. obejmą zarówno sąd, jak i organ w tym sensie, że uprawniony podmiot będzie miał możliwość wystąpienia za skargą o wznowienie postępowania sądownoadministracyjnego na podstawie art. 271 pkt 2 p.p.s.a. Ich dolegliwość dla konkretnego urzędnika, który zaniechał wykonania swojego obowiązku, jest jednak trudna do ustalenia.

Podsumowanie

Należy zwrócić uwagę, że regulacja czynności organu po doręczeniu skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego nie jest we wszystkich wypadkach dostatecznie precyzyjna, by można przyjąć możliwość ich płynną realizację przez przeciętnie wykształconego urzędnika administracji publicznej. Dodatkowo istotna część szczegółowego określenia sposobu realizacji czynności została ukształtowana orzecznictwem sądów administracyjnych nie zawsze w pełni dostępnym dla każdego zainteresowanego pracownika urzędu. Może mieć to wpływ na świadomość urzędnika co do tego, jakie czynności winny

⁴⁴ T.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1360.

⁴⁵ A. Matan, *Rażące naruszenie prawa jako przesłanka odpowiedzialności majątkowej funkcjonariusza publicznego*, Warszawa 2014, s. 59.

zostać podjęte po wpłynięciu skargi do wojewódzkie sądu administracyjnego. Jeśli nie wie on dokładnie, jakie działania należy wykonać i jakie będą konsekwencje ich zaniechania, mniej uwagi poświęci na prawidłową klasyfikację prawną pisma. Z poczynionych obserwacji daje się zauważyć, że niekiedy urzędnik czyni to samodzielnie i jednoosobowo. Sankcje zaś za brak podjęcia wymaganych czynności przez p.p.s.a. trudno uznać za bezpośrednio dotkliwe dla konkretnego urzędnika.

Jak zatem wyeliminować wspomniane zjawisko? Należy zaproponować działania w trzech płaszczyznach. Pierwszą z nich jest edukacja pracowników urzędów. O ile konieczności szkoleń z zakresu procedury administracyjnej i prawa materialnego administracyjnego nikt nie kwestionuje, świadomość obowiązków wynikających z innych ustaw często jest mniejsza. Stan ten może zmienić dalsza profesjonalizacja kadry urzędniczej i być może bardziej precyzyjna regulacja obowiązku doksztalcania zawodowego całego korpusu urzędniczego. Większość urzędników, z którymi obywatel ma kontakt w codziennych sprawach, podlega przepisom ustawy z 21 listopada 2018 r. o pracownikach samorządowych⁴⁶. W powyższym akcie prawnym art. 24 ust. 2 pkt 7 nakłada na każdego urzędnika obowiązek stałego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji zawodowych, zaś art. 29 stwarza po stronie pracodawcy powinność stworzenia warunków do realizacji obowiązku przez pracownika. Nie sposób nie zgodzić się z Heleną Szewczyk, że w porównaniu z analogicznym obowiązkiem odnośnie do administracji rządowej – art. 106 do 112 ustawy z dnia 21 listopada 2018 r. o służbie cywilnej⁴⁷ oraz rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków organizowania i prowadzenia szkoleń w służbie cywilnej⁴⁸ – regulacja tak istotnego dla prawidłowego funkcjonowania samorządu terytorialnego obowiązku w pragmatyce samorządowej jest nader ogólna i lakoniczna⁴⁹. Stąd też kwestia podnoszenia kwalifikacji bywa precyzowana w aktach obowiązujących tylko w konkretnym urzędzie (np. w regulaminie pracy). Oznacza to mniejszą niż w wypadku administracji rządowej elastyczność tematyki szkoleniowej do problemów sygnalizowanych na poziomie ogólnopolskim, powstałych na tle stosowania aktów prawnych o charakterze ustawowym. Wprowadzenie pewnych możliwości określania tematyki szkoleń dla pracowników samorządowych przez Prezesa Rady Ministrów w konkretnych latach trudno byłoby uznać za istotne naruszenie niezależności jednostek samorządu terytorialnego.

Ryzyko błędnego sklasyfikowania pisma pozwala również wyeliminować zaprojektowanie obiegu korespondencji w urzędach, uwzględniającego udział

⁴⁶ T.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 530 ze zm.

⁴⁷ T.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1691.

⁴⁸ Dz.U. z 2015 r., poz. 960

⁴⁹ H. Szewczyk, *Podnoszenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych pracowników samorządowych*, 2011, Lex, uwaga 3.3.

w nim osoby o szerszej wiedzy administracyjnoprawnej, którą może być urzędnik z większym niż przeciętne doświadczeniem oraz w sytuacjach budzących szczególne wątpliwości radca prawny albo adwokat.

Ostatnim z proponowanych sposobów eliminacji opisywanego zjawiska jest realizacja postulatów *de lege ferenda*. Z uwagi na już ukształtowaną tradycję prawniczą postulat zmiany nazwy poszczególnych instytucji należy jednak uznać za zbyt daleko idący. Możliwe jest natomiast zgrupowanie wszystkich czynności organu, które powinny mieć miejsce po otrzymaniu skargi do sądu administracyjnego w jednym przepisie, np. poprzez poszerzenie regulacji zawartej w art. 54 p.p.s.a. oraz bardziej precyzyjne uregulowanie niektórych kwestii, np. instytucji autokontroli w nawiązaniu do istotnego już dorobku w tym zakresie doktryny prawa administracyjnego i orzecznictwa sądów administracyjnych.

Wykaz literatury

- Chróścielewski W., [w:] W. Chróścielewski, J.P. Tarno, *Postępowanie administracyjne i postępowanie przed sądami administracyjnymi*, LexisNexis, Warszawa 2006.
- Golęba A., [w:] H. Knysiak-Sudyka (red.), *Postępowanie sądowo administracyjne. Zarys wykładu*, Wolters Kluwer, Warszawa 2020.
- Hanusz A., *Warunki kontradyktoryjności w postępowaniu przed wojewódzkim sądem administracyjnym*, „Przegląd Sądowy” 2007, nr 7–8.
- Kabat A., *Skarga do sądu administracyjnego na decyzję Komisji Nadzoru Bankowego (zagadnienia wybrane)*, „Prawo Bankowe” 2004, nr 12.
- Kielkowski T., *Uprawnienia autokontrolne organu administracji w postępowaniu sądowoadministracyjnym*, „Przegląd Sądowy” 2004, nr 7–8.
- Krawczyk A., *Wykonalność ostatecznych aktów jurysdykcji administracyjnej*, [w:] eadem, *Wykonalność aktu i czynności organu administracji publicznej*, Wolters Kluwer, Warszawa 2013.
- Krawiec A., *Autokontrola decyzji administracyjnej*, Wyd. UJ, Kraków 2012.
- Matan A., *Rażące naruszenie prawa jako przesłanka odpowiedzialności majątkowej funkcjonariusza publicznego*, Wolters Kluwer, Warszawa 2014.
- Mikosz R., *Konsekwencje uwzględnienia przez organ administracji publicznej skargi wniesionej do sądu administracyjnego (zagadnienia wybrane)*, [w:] S. Pikulski (red.), *Ius et lex. Księga jubileuszowa profesora Andrzeja Kabata*, Wyd. UWM, Olsztyn 2004.
- Piszczyk P., *Glosa do wyroku NSA z dnia 23 stycznia 2001 r., V SA 906/00*, „Państwo i Prawo” 2002, z. 11.
- Radecki G., *Tryb wnoszenia skargi*, [w:] R. Mikosz (red.), *Pisma stron w postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz, orzecznictwo, wzory*, Wolters Kluwer, Warszawa 2008.
- Ryms W., *Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności*, [w:] idem, *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (zagadnienia wybrane). Materiały na Konferencję sędziów NSA, Popowo, 20–22 października 2003 r.*, Warszawa 2003.

- Sobieralski K., *Uprawnienia samokontroli organu w postępowaniu sądowoadministracyjnym*, „Państwo i Prawo” 2004, z. 1.
- Suwaj R., *Wykonalność decyzji administracyjnych a kontrola sądowa*, [w:] idem, *Judycjalizacja postępowania administracyjnego*, Wolters Kluwer, Warszawa 2009.
- Szewczyk H., *Podnoszenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych pracowników samorządowych*, 2011, Lex.
- Tarno J.P., *Art. 54*, [w:] idem, *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, wyd. piąte, 2011, Lex.
- Woś T., *Art. 54*, [w:] H. Knysiak-Sudyka, M. Romańska, T. Woś, *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, wyd. szóste, Wolters Kluwer, Warszawa 2016.
- Wyporska-Frankiewicz J., *Ocena przyjętego przez polskiego ustawodawcę standardu ochrony zobowiązanego w świetle wymogów wyróżnionego minimum gwarancyjnego*, [w:] eadem, *Gwarancje ochrony zobowiązanego w egzekucji administracyjnej obowiązków niepieniężnych*, Wolters Kluwer, Warszawa 2019.

Summary

Actions of the authority in administrative court proceedings after receiving a complaint from the Regional Administrative Court

Keywords: administrative law, administrative court proceedings, actions of the authority, complaint, Regional Administrative Court.

The main objective of the article is to present the procedures taken by administration institutions after receiving a complaint lodged to the Regional Administrative Court. At the beginning of the article, the situation of a clerk was discussed, as a person working in institutions where complaints against the court and administrative proceedings are delivered. There is also a description of mistakes made at this stage of the proceedings. In the next part, the issues connected with the institution's procedures after lodging the complaint were raised. In the end, the suggestions for the improvement of the situation were presented.